

ZBORNİK

Prdac jedne gospoje

U šest stotina stranica opsežan svezak urednici su uvrstili brojne i (nedovoljno) poznate stranice hrvatske književnosti. Naslovom provocira pjesma "Prdac", zaboravljenog Andrije Paulija, pjesnika kojega su dubrovački suvremenici držali "ponajboljim predstavnikom satiričke poezije"

HRVATSKA KNJIŽEVNA BAŠTINA

Ex libris, Zagreb, 2002.

IVAN J. BOŠKOVIĆ

Da je hrvatska književnost nepročitana stranica nije potrebno posebno naglašavati; ni pet stoljeća hrvatske književnosti ni njihov "nastavak" u stoljećima nisu obuhvatili sva imena i sve činjenice njezina višestoljetnog razvoja, a i ono poznato nije uvijek primjereno i kritički pročitano i valorizirano. Tako brojne stranice i imena književne baštine još uvijek čekaju sretnu ruku koja će ih otkriti u prašini naših (i stranih) arhiva, kritički ih pročitati i predstaviti javnosti i ugraditi u cjelovit književni okvir. Ta je potreba utoliko veća jer gotovo da i ne postoje institucije (ni časopisi) koje se time sustavno bave, pa je sav posao velik, značajan i od prvorazrednoga nacionalnog interesa - ostavljen brizi pojedinaca.

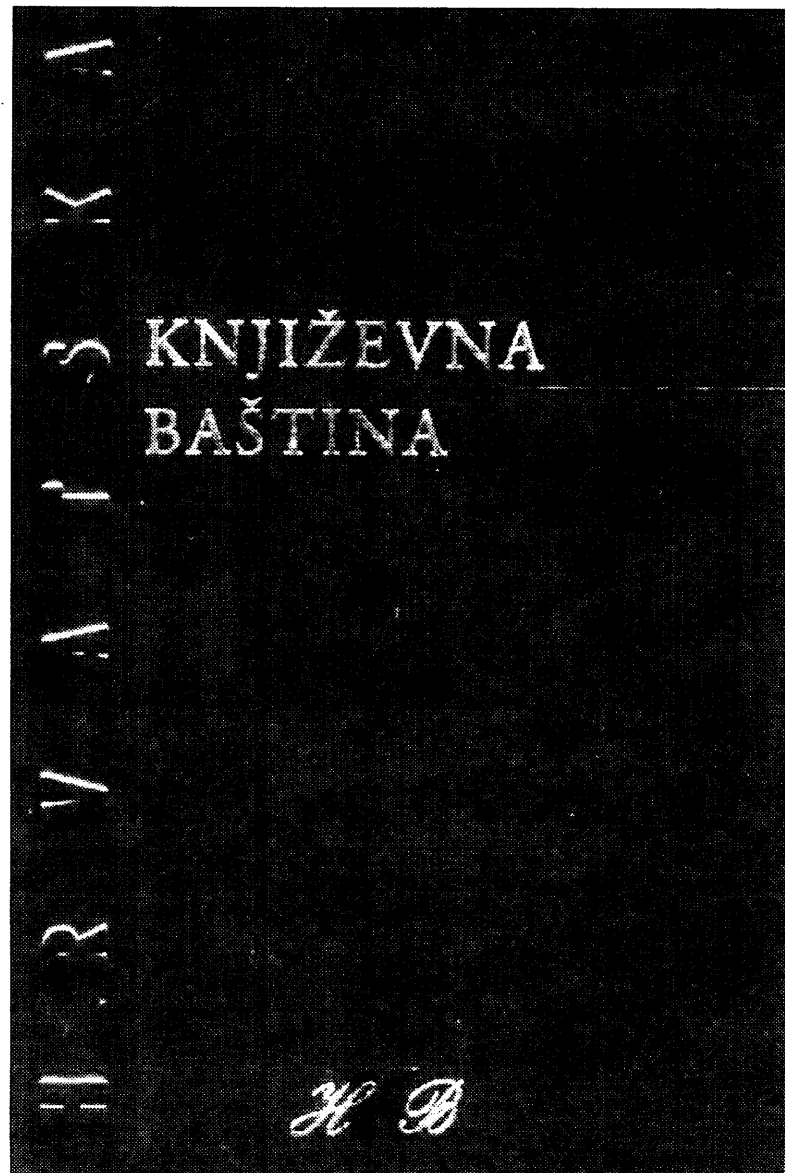
Stoga uistinu valja pozdraviti pojavu prvog sveska *Hrvatske kulturne baštine* što su ga javnosti podastri izdavačka kuća *Ex libris* i urednici **Dunja Fališevac**, **Josip Lisac** i **Darko Novaković**, uz potporu ministarstava kulture i znanosti te zagrebačkog Ureda za kulturu.

U šest stotina stranica opsežan svezak urednici su uvrstili brojne i (nedovoljno) poznate stranice hrvatske književnosti. Akademik **Hercigonja** predstavlja rukopis o "premudrom Akiru" što ga je iz glagoljčkih predložaka latinicom, jezikom zrnsko-frankopanskoga kruga, prepisao **Ivan Derečkaj**, turopoljski plemić, dok **Neven Jova-**

nović javnosti podastire "zbirku retoričkih lijekova za tjeskobu" (*De consolatione*). Nepoznata verzija Šizgoričeve elegije o smrti dvojice braće (*Prosopopeya*) prilog je Darka Novakovića, a pjesme zaboravljenog **Andrije Paulija** predstavili su **Tomislava Bogdan** i **Dunja Fališevac**. Riječ je o pjesniku kojega su dubrovački suvremenici držali "ponajboljim predstavnikom satiričke poezije", kojega opus obuhvaća pjesme: *Muzika*, *Vrhu prca jedne gospoje (Prdac)*, *Zvončac*, *Protivu ispraznosti sadašnjoj Dubrovnika*, *Biglisanje o ljubavi Jezusovoj* te nenaslovljen distih upućen **Vlahu Menčetiću**. Naslovom provocira pjesma *Prdac*, koju pokreće "građanskom moralu izazovna, provokativna i tabuirana tema, motivski i retorički instrumentarij onodobne klasičističke poetike", a na sličnosti s **Palmotićevo** *Govnaidom* uputio je već i **Korbler**

Nadalje, **Milovan Tatarin** piše o hagiografskom spjevu o svetoj **Olivi** slavenskoga pisca **Antuna Josipa Knezovića**, a **Davor Dukić** o pjesmama **Petra Bašića** o Katarni Velikoj i "turskom ratu".

Poznato je da je **Držičev Dun-do Maroje** do nas stigao u krnjem obliku. Za razliku od filologije koja to posebno nije komentirala, postavljanje na scenu tražilo je da se "nedostaci" uklone, nadopišu i prilagode. Učinili su to u različita vremena i s različitim potrebama i **Fotez**, **Kombol**, **Marinković** te **Šoljan** (režija **T. Radić**). O kvaliteti tih intervencija (adaptacija/prilagodbi) raspravlja **Batušić**, a dubrovačkog je predznaka i prilog **Maje Bošković-Stulli** i **Ljiljane Marks** o usmenim pričama iz Župe i Rijeke dubrovačke te tekstovima istih.

Vrlo je mali broj književnih znalaca čuo za **Kajetana Vicića**, a kamoli da zna da je riječ o pjesniku "raznorodne zbirke pjesama religiozne tematike" (*Sacer helicon*) te religioznom epu u dvanaest pjevanja *Isajida*. Autorica priloga o piscu, **Gorana Stepanić**, otkriva i iscrpno komentira da je riječ o epu o životu Djevice Marije, koji opsegom od 13.531 stiha "premašuje sve rimske epove". Prema autoričinu mišljenju, **Vicić** se epom uključio u maticu "marijanske literature", koja u hrvatskoj bilježi znatan odjek.

Na kraju, o **Teokritovim Idilama** u **Kunićevu** i **Zamanjinu** prijevodu piše **Marina Brcko**, **Josip Lisac** o tome kako je **Bogoslav Šulek** prepisao putopis **Jakova Pletića**

kose, dok **Sanja Slukan** donosi popis primarne i sekundarne literature o starijoj hrvatskoj književnosti u 2000. godini.

Već i površan p/opis tema kazuje kako je riječ o intrigantnim imenima i djelima te sadržajima koje treba predstaviti hrvatskoj kulturnoj/književnoj javnosti. Ako se i možemo suglasiti kako nije riječ o velikim otkrićima (poput onoga o Marulićevim *Glasgovskim stihovima*), koja će značajnije promijeniti naše spoznaje o našoj književnosti, da će njezina slika biti reljefnija i teža zacijelo ne treba sumnjati. A upravo je to i razlog pokretanja *Hrvatske književne baštine*, projekta koji već ovim prvim sveskom opravdava svoje postojanje. Nadati se samo da će uskoro slijediti novi brojevi.